

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

Testnevelési Központ

A muszlim nők helyzete a sportban

Készítette: Cserni Lili Mercédesz
Nemzetközi Gazdálkodás alapszakos hallgató

Konzulens: Bartha Zsolt
Testnevelő Tanár, igazgatóhelyettes

**Tudományos Diákköri Konferencia
Budapest, 2023**

Tartalomjegyzék

Táblázat- és ábrajegyzék.....	3
1. Bevezető gondolatok.....	4
2. Irodalomkutatás	5
3. Módszerek és adatok	7
4. Hipotézisek	8
5. Eredmények	8
6. Megbeszélések	16
7. Következtetések és összefoglalás	19
Irodalomjegyzék.....	20
Függelék.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Táblázat- és ábrajegyzék

	Nők	Muszlím nők
Európai és keresztény válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	49	24
Európai és keresztény válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	33	56
Európai és muszlim válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	1	3
Európai és muszlim válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	1	1
Európai és más vallású vagy ateista válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	8	4
Európai és más vallású vagy ateista válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	17	20
Európán kívüli és keresztény válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	1	1
Európán kívüli és keresztény válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	0	1
Európán kívüli és muszlim válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	3	0
Európán kívüli és muszlim válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	3	6
Európán kívüli és más vallású vagy ateista válaszadóként azt gondolom, hogy igen egyenlők	1	0
Európán kívüli és más vallású vagy ateista válaszadóként azt gondolom, hogy nem egyenlők	4	5

1. táblázat: Női egyenjogúság kérdése a sportban a kérdőívemre adott válaszok alapján

Az Eredmények fejezetcím, utolsó bekezdésében szót ejtek erről.

1. Bevezető gondolatok

A muszlim nők helyzete a sportban rendkívül összetett és sokszor nagy kihívásokkal teli kérdés, amely egy szerteágazó területen érinti számos kulturális, vallási és társadalmi aspektust. Az iszlám vallásban alapvető fontosságú az öltözködés és testfedés szabályainak tiszteletben tartása, amelyek egyidejűleg lehetnek korlátozó tényezők vagy komoly megpróbáltatások a sport terén.

Ez a vallási előírás gyakran szembekerül a sporttal, mivel számos sporttevékenység megköveteli a testmozgást és a testkiemelést. Az iszlám nők számára azonban a testfedési követelmények teljesítése miatt néha nehézkessé válhat az aktív sportolás, és akár olyan problémák is felmerülhetnek, mint a megfelelő sportruházat hiánya vagy a nemek közötti keveredés elkerülése.

Ezen problémák következtében a muszlim nők számára a sportbéli részvétele sokszor elmaradhat az európai nőkhöz képest. A testmozgás és sportolás fontos az egészség és jóllét szempontjából, és a muszlim nőknek is lehetőséget kell kapniuk arra, hogy részt vegyenek ebben a tevékenységben anélkül, hogy meg kellene sérteniük vallási vagy kulturális meggyőződéseiket.

Szerencsére az utóbbi években egyre több muszlim nő talál módot arra, hogy aktívan részt vegyen a sportban, és az európai nőkhöz képest kevesebb akadályoztatást tapasztaljanak. Az olimpiai játékok és más nemzetközi sportesemények során gyakran láthatunk példákat olyan muszlim nőkre, akik nem csak kiválóan teljesítenek a sportban, de egyidejűleg megtartják vallási és kulturális identitásukat is. Ők a sportvilág inspirációi, és példaképek lehetnek más muszlim nők számára.

A muszlim nők részvételének elősegítése a sportban kritikus szempont az egészségük, önbecsülésük és társadalmi integrációjuk szempontjából. Az aktív testmozgás és sport segíthet az egészségmegőrzésben és a fizikai jóllétben, ugyanakkor hozzájárulhat az önbizalom és az önértékelés növeléséhez is. Emellett a sport egy olyan platform is lehet, ahol a muszlim nők jobban integrálódhatnak a társadalomba, és növelhetik a láthatóságukat és befolyásukat.

Az elkötelezett muszlim nők sportolási lehetőségeinek elősegítésére és az öltözködési szabályokkal kapcsolatos kihívások megoldására számos kezdeményezés és szervezet dolgozik világszerte. Ezek a szervezetek olyan sport ruházatot fejlesztenek ki, amelyek megfelelnek az iszlám előírásoknak, és támogatást nyújtanak azoknak a nőknek, akik szeretnének sportolni, de nem találnak megfelelő öltözetet. Ezen kívül olyan közösségeket is létrehoznak, ahol muszlim nők támogatást kaphatnak egymástól, és bátoríthatják egymást a sportban való részvételre.

Az ilyen előrelépések pozitív hatással lehetnek nemcsak a muszlim nők életminőségére, hanem a sport világára is, ahol a sokszínűség és az inkluzivitás elengedhetetlenek a fejlődéshez és a prosperáláshoz, kutatásom során pedig ezeket a témákat vizsgálom meg, járom pontosabban körül, célom pedig bebizonyítani, hogy a muszlim hölgyek helyzete valóban más és nehezebb, azonban folyamatosan változik és fejlődik.

2. Irodalomkutatás

A tanulmányomról elmondható, hogy egy viszonylag új, sokszor bonyolult és nehéz etnikai, vallási kérdéseket felvető téma, azonban mégis készültek róla különböző szempontok alapján kutatások és tanulmányok. ¹Rizwan Ahmed Laar és csapata a pakisztáni iszlám nőkre specializálódott kutatásából kiderül, hogy az ott élő női lakosság szinte egyáltalán nem gondolja úgy, hogy vallásuk akármiben is hátráltatná őket. Arra összpontosítottak, hogy a vallásuk ellentmond-e a sporttevékenységekhez való csatlakozásuknak, és ezt egy az Santa Clara Vallási Hit Erősségét Mérő Kérdőív (SCSRFQ) adaptált változatának segítségével tették, a sportban, a feminizmus fényében. A snowball² mintavételi módszert alkalmazták a pakisztáni Sindh tartományból származó nők kiválasztására (n = 357), akik kitöltötték a jelen tanulmány számára kifejlesztett SCSRFQ kérdőívet. Az eredmény teljesen váratlan volt, ugyanis kimutatták, hogy a vallási meggyőződéseknek nincs negatív hatása a pakisztáni nők sporttevékenységére. A résztvevők 3,9%-a (357-ből 14) gondolja, hogy a vallás akadály lehet a sportban való részvételüknek. Ezen tanulmány eredményei megkérdőjelezik a korábbiak többségének hagyományos nézetét, miszerint az iszlám ellenzi a női sportot. A kihívást mindösszesen a pakisztáni íratlan szabályok jelenthetik, amelyek szerint a nők nem sportolhatnak, azonban ezen kutatás is jól mutatja, hogy a nők helyzete folyamatosan javul a Közel-Keleten.

Egy másik kutatás, melyet Manal Hamzeh és Kimberly L. Oliver³ ír le tanulmányukban, azonban cáfolja Rizwan Ahmed Laar és csapata kutatását, ugyanis a tanulmány rávilágít, hogy a fiatalok sporttevékenységébe igenis hatalmas beleszólása van, mint a családjuknak, mint pedig a vallásuknak. A tanulmányba összesen 4 középiskolás lányt vontak be, akik mind az Amerika Egyesült Államokban élnek, azonban muszlim vallásúak. A tanulmány során a hölgyek édesanyáikat vezetik körbe a kutatók az iskola azon területein, ahol fizikai aktivitást végezhetnének gyermekeik. Többféle lehetőség is felmerül, többek között a falmászás, az úszás

¹ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9226573/>

² snowball mintavétel: olyan populációk vizsgálatakor alkalmazzák, akikhez nehéz hozzáférni.

³ https://www.researchgate.net/publication/229324111_Because_I_Am_Muslim_I_Cannot_Wear_a_Swimsuit_Muslim_Girls_Negotiate_Participation_Opportunities_for_Physical_Activity

és a spinning. Normális esetben ezek minden női tanuló számára elérhetőek és kipróbálhatóak, nem úgy, mint iszlám társaiknak. A USA-ban élő családok szabályai valóban kicsit enyhültek, de a kutatás során az édesanyák nem engedték lányaikat falmászás órára járni, tekintettel arra, hogy az oktató férfi segítségnyújtásként megfogja tanulói derekát, ugyanis az ő vallásuk tiltja a fizikai kontaktust egy ellenkező nemű személlyel, ha az nem a férje, vagy más közeli rokona. Az úszás lehetősége meglepő módon hamarabb felmerült, de a lányok csak úgy próbálhatták ki magukat, ha olyan medencében úsznak, melyben férfiak nem láthatják őket, ezen a ponton az édesanyák nézetei azonban különböztek, négyből kettő lány édesanyja engedélyezte az úszó ruházatot gyermekeinek, amely során testük igenis látszódik, kettő azonban nem. A spinning órán a részt vevők túlnyomó része férfi volt, viszont az oktató hölgy, így a családanyák rábólintottak a részvételre. A tanulmányból az is kiderül, hogy sajnos az ebben a vallási környezetben felcseperedő lányok tinédzserkoruk derekán tapasztalják, meg a család, valamint az iszlám szigorát, ugyanis ebben a korban kötelezik gyermekeiket először testük és hajuk eltakarására, amely egy közösségre vágyó gyermeknek igenis fájdalmas lehet, mivel kivonódnak a társasági programokból és megkötések alapján kell élniük. A tanulmány azt is kimutatta, hogy a muzulmán hölgyek, valószínűleg neveltetésük miatt nem érdeklődnek a sporttevékenységek iránt, azonban egy kevés noszogatás és biztatás elég számukra, hogy átjárja őket a testmozgás iránti vágy.

Fontosnak tartom azonban, hogy leírtam, hogy maga az iszlám jog, vagyis a sarí'a⁴ mit ír. Le kell fektetni a tényt, hogy ehhez a jogrendszerhez való hozzáállás a világ különböző muszlim közösségeiben és az iszlám jogi iskolái között igen is van eltérés, ezért a jogi lehetőségek és korlátozások eltérnek egymástól. Az iszlám jogban **nincs egyetlen egyértelmű álláspont** a nők részvételével a sportban. Egyes muszlim jogászok és irányzatok támogatják a nők sporttevékenységét, míg mások lehetnek szigorúbbak és korlátozóbbak. Az iszlám jogon belül az álláspontok és gyakorlatok eltérőek lehetnek, és sok mindentől függenek, például a helyi kulturális normáktól és a jogszabályoktól. Néhány központi iránymutatás a nők lehetőségeivel kapcsolatban a következők lehetnek:

- Mérsékelt Hozzáállás: Sok muszlim közösség elfogadja a nők sportbéli részvételét, mivel az egészséges életmódot és a testmozgást egyaránt fontosnak tartja. Ebben az értelmezésben a nőknek joguk van sportolni, természetesen az adott ország jogszabályai és kulturális normáit figyelembe véve. Területileg ilyen hely, Törökország, Malajzia, Libanon vagy akár Tunézia,

⁴ <https://hu.euronews.com/2021/08/23/saria-mi-var-most-a-nokre-es-a-melegekre-afganisztanban>

ezen országok női sportolói képviselhetik országuk nemzetközi versenyen, az Olimpiai bajnok versenyzőik adatai alapján.⁵

- Szigorúbb Hozzáállás: Néhány muszlim közösség, különösen az ultraortodox irányzatok, szigorúbban értelmezik az iszlám jogot, és korlátozhatják a nőket. Igaz ez például az öltözködési előírásokra, az érintkezésre másokkal, vagy azzal, hogy a nők ne legyenek olyan nyilvános helyeken, ahol férfiak is jelen vannak. Főleg Szaúd-Arábiára jellemző ez a hozzáállás, ugyanis ők a wahhabizmus, az iszlám egyik szélsőséges irányzata alapján élnek, ezek a közösségek pedig lekorlátozóak. Szigorú tiltás alatt élnek, a radikális iszlamista csoport, például az Iszlám Állam vagy a Tálibán női, akik még a nők mozgásterét is korlátozzák.

3. Módszerek és adatok

Munkámhoz adatforrásként egy általam készített anonim kérdőívet használtam, melyben rákérdeztem a válaszadók nemére, életkorára, vallására, származására és a sporthoz való hozzáállására, valamint tudásukra a muszlim vallás szabályait illetően. A kontinentális hatás elérése érdekében elkészítettem ugyanezen kérdőív angol változatát is. Egyaránt érdekelt, mind a Korán, mind pedig a vallási vezetőkről alkotott véleménye is azoknak az embereknek, akik segítettek kutatásom. Főbb irányvonalam pedig az nők családjai felé terelődött, az alanyok olyan kérdéseket kaptak, mint például, hogy *„A családjában van esetleg női sportoló? (Számítanak az iskolai egyesületek is)”,* amellyel azt szerettem volna mérni, hogy a különböző vallási közegekből származók női családtagjainak, milyen a hajlandósága a sporthoz. A kérdőívem második fele főleg a nők, azon belül is a muszlim nők helyzetéről szólt, valamint az őket ért hátrányos megkülönböztetésről. Szerettem volna jobban belelátni abba, hogy a válaszadók mennyire ismernek iszlám vallású női és férfi sportolókat, mennyiségileg mennyire súlyosak a különbségek. Érdeklődtem, mind etnikai, vallási, illetve bőrszín szerinti megkülönböztetés és annak mértéke felől is. A kérdőívem végén pedig megkérdeztem, hogy a kitöltők véleménye alapján a nők egyelően vannak-e kezelve, legutoljára pedig, hogy a muszlim nők szerintük legalább annyira egyenlően vannak-e kezelve, mint az európai versenytársaik?

Ezen felül tanulmányom elkészítéséhez felhasználtam, a korábban említett irodalomból származó kutatásokat, valamint ezek eredményeit. Szerettem volna a mindennapokhoz kapcsolódva új kampányokról is írni, ezért található meg a dolgozatomban például a Nike által hozott kezdeményezés is.

⁵ <https://web.archive.org/web/20121021040351/http://www.sports-reference.com/olympics/countries/MAS/>

4. Hipotézisek

H1: Kutatásom megkezdése előtt rengeteg hipotézis és kérdőjel kavargott bennem azzal kapcsolatban, hogy a muszlim nők mégis hogyan élhetik át, a testmozgás, a sport szeretetét, amikor rengeteg szigorú szabály és tiltások tömkelege járja át életüket, így ez vált a kutatásom központi kérdésévé.

H2: A következő kérdésem pedig már az elsőből adódott. Vajon tényleg ilyen nehézkesen tudnak ezek a hölgyek a különböző fizikai aktivitásokban részt venni, vagy csak mi, európaiak sztereotipizáljuk az életük?

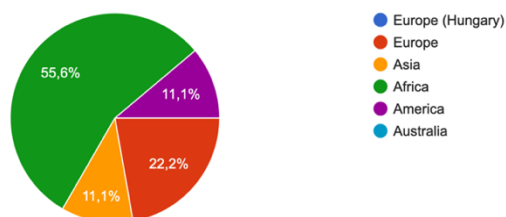
H3: Több napnyi többrengés után pedig arra jutottam, hogy nem is vagyok teljesen biztos abban, hogy ezek a nők szeretnék-e egyáltalán sportolni, tényleg nem szeretnék vagy a hagyományokból és kultúrából adódva alacsony a hajlandóságuk?

H4: Felvetődött bennem az a kérdés, hogyha valójában a vallásuk maga nem tiltja a sportbéli aktivitásuk, akkor esetleg a vallási vezetők, a közösségük, amiben nap mint nap élnek, vagy a családjuk támogatják-e őket ebben?

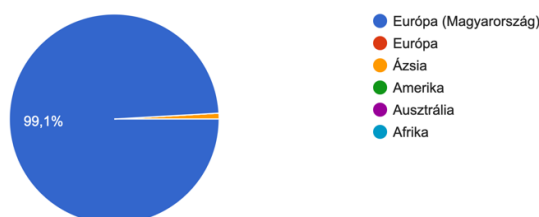
H5: Minden korábbi kérdésemet felidézve és összesítve pedig a fő kérdésemmé vált, hogy a muszlim nők egyelően vannak-e kezelve, ha nem is a férfiakhoz, de a nem iszlám hitet valló nőkhez viszonyítva? Ugyanolyan esélyekkel indulnak akár európai társaikkal szemben, mint a többi például keresztény hitű hölgy?

5. Eredmények

Which continent are you from?
9 válasz

Mely kontinensről származol?
112 válasz

1. ábra: A kérdőíveim kitöltőinek százalékos megoszlása származás tekintetében

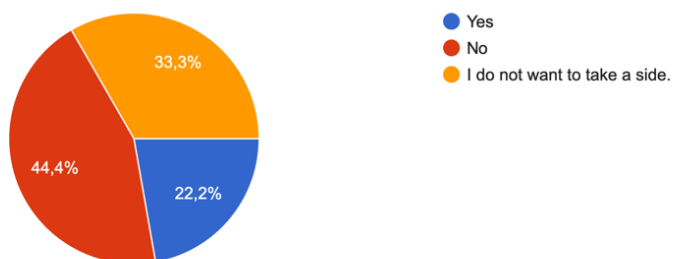
A korábban már említett kérdőívem hatalmas áttörést hozott, ugyanis a várakozásaimmal ellentétben, 121 alany vett részt a kutatásban, az előre felállított 50 fős céllal ellentétben, ami azt mutatja, hogy a téma kiemelten fontos lehet a résztvevők számára, és/vagy, hogy széleskörű érdeklődést keltett. A válaszadók a világ minden részéről kerültek ki, voltak, akik Amerikából, Afrikából, Ázsiából, töltöttek ki, de természetesen a legtöbb válasz Magyarországról érkezett. Az adatok világosan mutatják, hogy a válaszadók sokféle helyről származnak, olyan sokszínűség látható, amely lehetővé teszi az interkulturális és nemzetközi összehasonlításokat. Ebben a globális összefüggésben, hogy Magyarországról érkezett a legtöbb válasz, összehasonlítási alapot teremt a helyi és a globális tendenciák elemzéséhez. A kitöltők hatalmas, mintegy 77,7% nő nemű személy volt, mely nagyban hozzájárult az egyik hipotézisem megválaszolásához, mivel nőként jobban átláthatják a sporteseményeket, melyeken részt vesznek. A vizsgált korosztály a 15 és 30 éves korcsoport volt, a kérdőívembe még jobban szétszedtem őket különböző csoportokba, amely alakulása az alábbi: 15-18 közötti korosztályból 13-an szántak időt a kérdőívem kitöltésére, azonban elmondható a 19-21 éves korcsoport sokkal aktívabb volt, ugyanis az alanyok 62%-a innen került ki, mintegy 76 válasszal. Ez rámutathat az életkor és a generációs tényezők szerepére a sport iránti érdeklődésben, és lehetőséget nyújt az ifjúsági sportpolitika és programok célzott kialakítására. Az idősebb korosztály passzívan állt hozzám, 22 és 30 közötti csoportból összesen 32 kitöltőt sikerült gyűjteni. Vallási szempontból, tekintettel arra, hogy Magyarország egy keresztény ország, a válaszadók nagytöbbsége pedig innen származik, a mérleg sajnos, vagy nem sajnos elbillent a korábban említett irányzat felé, ugyanis 121-ből, 83 személy vallotta magát kereszténynek, de több muszlim hitű kitöltés is érkezett. Az adatok szerint több muszlim hitű válaszadó is szerepelt a kutatásban, ez lehetővé teszi az iszlám hitű nők sporttal kapcsolatos élményeinek és kihívásainak jobb megértését. Az interkulturális összehasonlítások lehetőséget teremtenek a vallási szempontú különbségek és hasonlóságok feltárására.

Mind ezek elemzése után rátértem a sportra, mint fő irányra, kiderült, hogy az egyének, mint egy 70,2%, azaz 85 személy sportol, akárcsak szabadidejében, akár versenyszerűen. Az, hogy a válaszadók többsége sportol, kiemelkedő eredmény, és hangsúlyozza a sport népszerűségét a kiválasztott korosztály körében. Ez szintén lehetőséget teremt a sport szerepének jobb megértésére a fiatalabb generációk szemszögéből, fontos szempont lehet a sportoktatás és sportlétesítmények fejlesztésében. Vizsgáltam a családok hozzáállását is, többek között, hogy megkapják-e a megfelelő támogatást, iránymutatást a szülőiktől a fizikai tevékenységükhöz vagy sem. Összesen 2 eset adódott, akik azt válaszolták, hogy családjuk abszolút nem támogatja őket, amely számomra megdöbbentő volt. Az egyik válaszoló egy hölgy, míg a másik egy férfi,

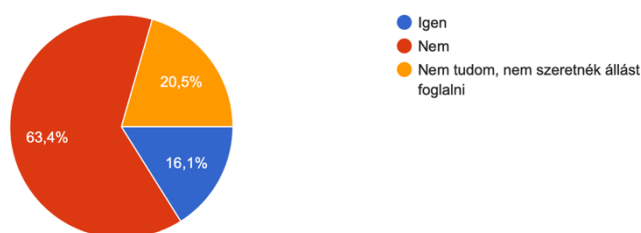
semmi közös szál nincsen bennük a sport iránti szeretetükön kívül. Az egyikük egy magyar, ateista, 22-25 éves kor közötti nő, aki szabadidejében sportol, a családi háttér ellenére is, míg a másik egy afrikai, muszlim hitű, 25-30 éves korosztályba tartozó úriember, aki önmaga megvalósításáért versenyszerűen sportol, attól függetlenül, hogy családja nem nyújt számára segítő kezet. Ezek az esetek jól mutathatják, hogy az egyéni elhatározás és elszántság mennyire meghatározó az emberek sportolási szokásaiban, függetlenül a családi környezetüktől. Ez arra is rávilágíthat, hogy milyen szükség van a sport oktatására és a szülői támogatás elnyerésére. Érdekes válaszok ezek, tekintettel arra, hogy több, iszlám hitű női kitöltő is arról nyilatkozott, hogy támogató a családi háttérük és ők maguk is sportolnak, ha tehetik.

Ezek megvitatása után rátértem a Korán és a vallási vezetők álláspontjaira való kérdésekre. A válaszadók nagy többsége sajnos nem volt tisztában a megoldással és inkább tartózkodott is, azonban általánosan elmondható, hogy az alanyok a vallási közösségi vezetőket jóval szigorúbbnak ítélték meg, mint az iszlám hit szent könyvét és az abban leírt szabályokat. Valójában nem is gondolkodtak rosszul, ugyanis a Koránban sehol sem találtam konkrét tiltást a sport tevékenységekre, ellentétben például a korábban említett Iszlám Állam vezetőivel szemben. Többen azt a választ adták, hogy a vezetők is engedélyezik a sportot, ami számomra szívmelengető, ugyanis ezen válaszadók között több muzulmán hölgy is volt, ami megmutatja, hogy a vallás milyen bő és szerteágazó, vagy akár csak kezdik az újabb és fiatalabb generációk felfedezni a világot, nyitni egy számukra ismeretlen és új felfogás felé, a feminizmus, az egyenlőség utat törhetett a szigorú hit gyakorlásában.

What do you think, should Muslim women wear hijab or some kind of clothes, which cover their hair or body, while they are doing sport?
9 válasz

Véleményed szerint a Muszlim nőknek kellene-e viselniük hijabot, vagy egyéb, a testük eltakarására szolgáló ruhadarabot, miközben sportolnak?
112 válasz

2. ábra: A kérdőíveim kitöltőinek százalékos megoszlása a hijab viselését illetően

Ha pedig már a sportnál tartottam, megkérdeztem a kitöltők véleményét az egyik legégetőbb és legnehezebb témával kapcsolatban. A muszlim nők sporttevékenységével kapcsolatban felmerült, hogy a hijab viselete jelentős társadalmi és kulturális kérdést vet fel. A hijab, egy vallási és kulturális hagyomány, amelynek célja a muszlim nők testi eltakarása, számos vallási és vallásfilozófiai jelentőséggel rendelkezik az iszlám hitű közösségekben. Az, hogy a hijab viselése szükséges-e sportolás közben kényes kérdéseket vet fel, amely különféle nézeteket és hozzáállásokat állít szembe egymással. A kutatásom eredményei azt mutatják, hogy a válaszadók között széleskörű nézetek váltakoznak ebben a témakörben. A többség (75 válaszadó) azt gondolja, hogy a muszlim nőknek nem kell kötelezően eltakarniuk testüket sportolás közben, azaz nincs szükség hijabra. Ugyanakkor 20 válaszadó úgy véli, hogy igen, a muszlim nőknek el kell magukat takarniuk. 26 válaszadó pedig nem foglalt állást ebben a kérdésben sem.

Ezen kérdés után maradtam szintén kényes és nehéz témánál. A következőkben a kitöltők tapasztalatait vizsgáltam, hogy valaha is különböztették-e meg őket etnikai, vallási hovatartozásuk, valamint bőrszínük szerint. Mindösszesen 6 egyént ért megkülönböztetés, ebből 4 hölgyet és 2 férfit. Megkérdeztem, hogy mekkora volt a megkülönböztetés mértéke, ha az 1-es érték, hogy semmi sem történt vele, míg az 5-ös a fizikai bántalmazás, szerencsére egyetlen személy sem értékelte 5-ösre a történeteket, az átlag 3-asra tehető. Egyetlen személy sem szeretne volna részletesen elmesélni, hogy mi történt vele. A következmények itt azok, hogy a sport számára továbbra is kihívást jelent az etnikai és vallási sokszínűség és az egyenlőség előmozdítása. Az ilyen tapasztalatok és megkülönböztetés csökkenthetik a sportolás iránti motivációt, és akadályokat állítanak az emberek elé, hogy részt vegyenek benne. A sportvezetőknek és edzőknek kulcsszerepük van a sportkörnyezet befogadóbbá, sokszínűbbé tételében, és az ilyen jellegű megkülönböztetéssel szembeni zérótolerancia kialakításában. Az

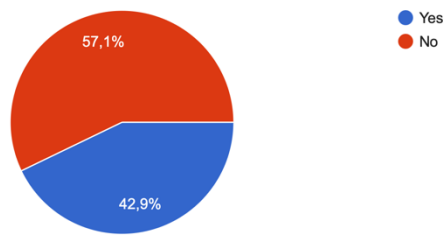
elfogadó és egyenlőségen alapuló sportkörnyezet elősegítheti az emberek egészséges életmódra való ösztönzését, a pozitív közösségépítést.

Szerettem volna a továbbiakban megismerni, hogy a válaszadók mennyire ismernek női, valamint férfi iszlám hitű sportolókat. Az eredmények szerint a válaszadók 94%-a egyáltalán nem ismer muzulmán női sportolót, ami egyértelműen azt mutatja, hogy az ezen sportolók láthatósága és ismertsége alacsony. Ez számos következménnyel járhat a muszlim nők szempontjából. Először is, az alacsony ismertség miatt a muszlim női sportolók nehezebben találhatnak szponzorokat és támogatókat. Ez befolyásolhatja a karrierjüket és lehetőségeiket a sportolásra, a versenyzésre és a tehetségük kibontakoztatására. Másodszor, az ismertség hiánya azt jelenti, hogy a muszlim női sportolók inspirációja és példaképei kevésbé elérhetőek a közösség fiatal női tagjai számára. Ez pedig csökkentheti azon fiatal lányok számát, akik sportolnának, és akik úgy érzik, hogy lehetőségük van a sportban való részvételre. Az eredmények azt sugallják, hogy sürgősen szükség van a muszlim női sportolók láthatóságának és ismertségének növelésére a média, a sportipar és a társadalom szélesebb köreiben. A muszlim nők sikerei és elkötelezettségük inspiráló példák lehetnek mások számára, és hozzájárulhatnak a sokszínű és befogadó sportkultúra előmozdításához.

Bele szerettem volna még látni az alanyok gondolkodásába is, hogy rendben, sportoljanak a muszlim nők, de szerintük vannak-e erősen vallásos, iszlám hitű úszónők, tekintettel arra, hogy a vízben fürdőruhát kell viselniük, vagy ha ezt nem teszik meg, a nehéz, vizes anyagok, mellyel elfedik testük, hátráltatják őket a mozgásban. Mindösszesen 24-en nyilatkoztak arról, hogy nem gondolják valószínűnek, hogy ezen téma nem releváns, ők valószínűleg felismerik a korábban vázolt dilemmát. Az eltakarás szükségessége és az olyan sportágak, amelyek testi megjelenést igényelnek sokszor vonnak maguk után konfliktust, amely gyakran az iszlám hitű nők számára összetett és nehéz döntéseket hoz magával. Szeretnék említést tenni nem csak a muszlim, de minden egyéb vallást valló nőkre is. Ugyanis a kérdőívem következő kérdése hozzájuk szólt, megkérdeztem, hogy valaha különböztették-e meg őket csak azért, mert nők.

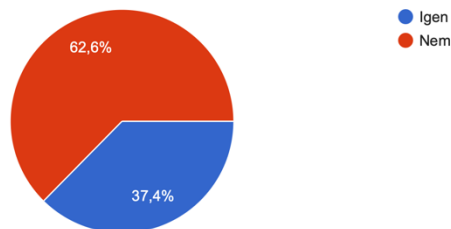
Have you been discriminated against at a sporting event, in a PE class or during sports just because you are a woman?

7 válasz

Ért e hátrányos megkülönböztetés sport eseményen, testnevelés órán vagy sportolás közben csak azért mert nő vagy?

107 válasz

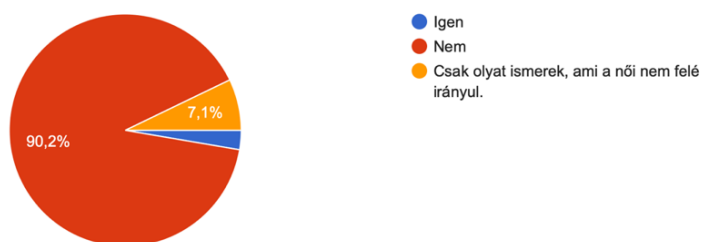
3. ábra: A kérdőíveim kitöltőinek százalékos megoszlása a nők sportbéli diszkriminációjának vizsgálatáról

Sajnálattal kellett megtapasztalnom, hogy ez a szám nagyon magas, 94 női kitöltőből 43 tapasztalt megkülönböztetést, vagy kapott sértő, bántó megjegyzéseket. A korábban már említett skálát használtam, arra, hogy megtudjam, hogy a megkülönböztetés milyen mértékben súlytotta őket, 22 nő adott 2-est, 19 adott 3-ast és 3 4-est. Szerettem volna megtudni élményeiket, így őket is felkértem arra, hogy meséljék el a történeteket, idézném válaszaikat: „Edzés közben bekiabáltak a pályára szexuális kommenteket”, „ Gimnáziumban szerettem volna a fiúkkal nevezni focilabda versenyre, viszont a fiúk nem akartak lányt a csapatukban, mert akkor nem lenne élvezetes számukra a játék, így a mihez tartás végett nem erőltettem.”, „ Női versenyszám helyett, összevontak bennünket a férfiakkal, amely miatt nem volt kiegyenlített és fair a verseny.”, „ Nem könnyű nőként bokszolónak lenni, mindig gyengébbnek tartanak és kevesebbnek.”, „ Egyszer általános iskolában csak azért nem járhattam focira, mert lány vagyok. És nem csak az ott sportoló fiúk gondolták ezt, hanem sajnos az edző is.”, Azt mondták, hogy mivel lány vagyok, úgysem érhetek el olyan sikert, úgysem futhatok úgy, mint a fiúk, ha pedig mégis megtenném úgysem lenne akkora érték, mintha egy férfi tenné meg, továbbá mivel katonai pályára készülök, folyamatosan olyan megjegyzéseket kapok, hogy nőként katonának lenni nevetséges, hiszen úgysem lennék képes semmire”, I was playing volleyball in an

international group in Hungary. There was a guy who didn't want to pass the ball to me for the whole game and was passing it for the other guy on the other side only.”.

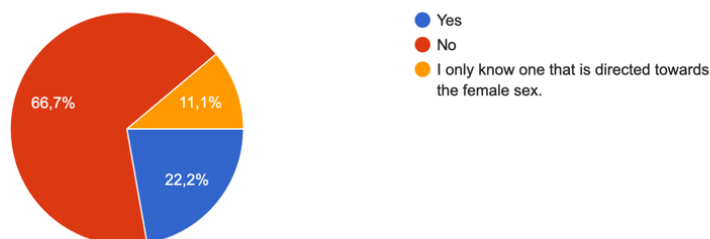
Az általam bemutatott eredmények és tapasztalatok egyértelműen rámutatnak a nőkkel szembeni sztereotípiák jelenlétére, és sajnos azt is megerősítik, hogy ezek a képzetek még mindig széles körben elterjedtek, mind globálisan, mind itthon, kicsiny hazánkban is. Ez a felismerés igencsak aggasztó és figyelmeztető a nemek közötti egyenlőség és az elfogadás szempontjából. A nők sportteljesítménye és eredményei gyakran figyelmen kívül maradnak vagy háttérbe szorulnak. Ez a tendencia része annak a sztereotípiának, amely az elavult elképzelést hordozza, hogy a nők kevésbé teljesítmény orientáltak és kevésbé képesek a kimagasló sportteljesítményekre, különösen, ha vallási és kulturális különbségek is jelen vannak. Az ilyen tévképzetek hozzájárulnak az egyenlőtlenségek fenntartásához, és azzal járhatnak, hogy a nők kevésbé kapnak lehetőséget a sportolásra, a versenyzésre és a sikerek elérésére. A sztereotipizálás, a szexuális tartalmú tettek és megjegyzések az ellenkező nemek részéről felvetették bennem a kérdést, hogy ha valakiben ég a sport iránti vágy, szeretet, eltudná-e egyáltalán képzelni, azt, hogy a másik nem képviselőjéből tartsa meg nekik valaki az edzést? A muszlim válaszadók közül mindösszesen egy hölgy tartja ezt elképzelhetetlennek, rajta kívül még 8-an jelezték azt, hogy nem szeretnék más nemű edzőt, ebből a számból pedig 3 hímnemű. Felvetült bennem a kérdés, hogy ez vajon a saját önbizalomhiányukból ered és esetleges szégyenérzetük lenne egy női edző előtt, vagy ők is azt hiszik, hogy egy hölgy sportteljesítménye nem elég ahhoz, hogy jól mentorálja a rábízott sportembereket. Női szempontból, pedig a félelem, ami az eszembe jutott, hogy az ő fejükbe, amikor megválaszolták a kérdésem az járt-e, hogy egy férfi zaklatni fogja őket, ami sajnos egy általános felfogás és ítélet arról a nemről, vagy nekik is a saját magukkal való elégedetlenségük hozta-e meg ezt a döntést? Véleményem szerint az előítéletek és a félelmek leküzdése, valamint a nők és férfiak

Ismersz-e muszlim nőkkel szembeni újonnan kialakult sportbeli kedvezményeket?
112 válasz

Are you aware of the newly emerging preferences for Muslim women?

9 válasz

4. ábra: A kérdőíveim kitöltőinek százalékos megoszlása muszlim nőkkel kapcsolatos kampányok ismerete szempontjából

közötti egyenlőség előmozdítása kulcsfontosságú a sportban és a társadalomban való pozitív változások elérése érdekében.

A továbbiakban a tanulmányomba a megoldásokat próbáltam találni így ezek felől érdeklődtem a válaszadóknál. Szerettem volna új kampányokról tudni, amik kifejezetten a női egyenlőség felé irányulnak, ezen belül pedig kiélezve a muszlim nők érdekeit képviselőkről. A megkérdezett személyek mindösszesen 20,67%-a ismer vagy hallott már ilyen témájú kampányokról, iszlám hitű nőkért indított kezdeményezésekről pedig csak 4% tud. Az általuk említett kampányok figyelemre méltóak, az egyik hölgy említette, hogy Magyarországon a tanácsadásban vannak csak nőknek nyitott események akár a Mastercardnál, vagy a McKinseynél. Egy Afrikából származó női válaszadó leírta, hogy megalakult Tunéziában, a "Tunisian National Women's Union", amely küzd az itt élő nők egyenlőségéért és jogaiért. Ezen felül említésre került egy új fajta edzésforma is, amely alkalmazkodik a női ciklushoz, ehhez illeszkedő edzéseket alakítanak ki, ezzel eredményesebbé és kiegyensúlyozottabbá téve a sportolót, a válaszoló azonban nem tette hozzá, hogy ezt az új mintát mely sportágban alkalmazzák.

A kutatásom lezárásaként pedig megkérdeztem, hogy a résztvevők, vallási, valamint származási helye alapján, gondolják-e azt, hogy a nők egyenlően vannak kezelve a sportban a férfiakkal képest, utána pedig még tovább mentem és megkérdeztem, hogy szerintük a muszlim nők legalább vannak-e, annyira egyenlően kezelve, mint európai társaik, ahol a legelterjedtebb vallási irányzat a kereszténység. Szétbontottam európai keresztény, európai muszlim, európai, de más vallást valló vagy nem valló, valamint Európán kívüli válaszadókra, ugyanezen szempontok alapján. Összesítettem a kapott eredményeket és ezt szeretném szemléltetni az alábbi táblázatban:

	Nők egyenlősége	Muszlim nők egyenlősége
A válaszadók szerint igen, egyenlők	63	32
A válaszadók szerint nem, egyenlők	58	89

1. táblázat: A válaszadók véleménye a nők, azon belül is a muszlim nők egyenlőségéről a sportban

Az alanyok válaszai számszerűsítik a kétoldalú megosztottságot, és az összehasonlítás ismerős problémát emel ki. Az, hogy csak 63 válaszadó gondolja úgy, hogy a nők egyenlők, mindössze 32 pedig, hogy a muszlim nők egyenlők, rámutat, hogy sokan még mindig nem fogadják el, nem ismerik el, vagy érzékeltek már megkülönböztetést a nők egyenlőségét, különösen az iszlám hitű nők egyenlőségét illetően. Azt is láthatjuk, hogy az "igen, egyenlők" válaszok száma alacsonyabb mindkét csoportban. Ez azt jelzi, hogy a nők egyenlőségének elérése még mindig nagy kihívást jelent, és további munka szükséges az emberi jogok és a nők jogai előmozdítása érdekében. Az egyenlőségért vívott harc ugyan megkezdődött, de még közel sem ért véget. Ez az adat, azt is nyilvánvalóvá teszi, hogy a kulturális és vallási hagyományok erősen befolyásolják az emberek megítélését. A muszlim nők egyenlőségének elismerése és előmozdítása az iszlám közösségeken belül egy olyan kérdés, amelyről további párbeszédre és odafigyelésre van szükség, hogy az elutasító vagy szkepticista szempontúak is megértsék, átgondolják nézeteiket. A táblázat arra emlékeztet minket, hogy a nők egyenlőségéért vívott harc nem egyszerű statisztikai adatokon múlik, hanem emberi jogi kérdéseken, értékeken és azoknak a mélyebb megértésén alapul, amelyeket minden társadalomnak meg kell értenie és elismernie a valódi változások eléréséhez.

6. Megbeszélések

Elmondható, hogy az iszlám hitű nőkért egyre több, egyre hangosabb kampány él a világban, hiszen végre más nemzetek, vallási felekezetek is felébredtek és szeretnék kiszakítani a néhol még durva elnyomásban élő nőket. Az elfogadás és tolerancia világában elengedhetetlen az egymás iránti tisztelet. Szerintem a Nike⁶, 2017-ben piacra hozott sporthijabja ennek a kölcsönös elfogadásnak egy kiváló jelképe. A kampány egyik arca, Zahra Lari így nyilatkozott: „Az emberek sok dologra mondták, hogy nem tudom megcsinálni, de én bebizonyítom nekik,

⁶ <https://www.glamour.hu/divathirek/a-nike-bemutatta-az-also-sporthidzsabot/cqk7cg2>

hogy igenis menni fog. A fejem be van fedve, és muszlim vagyok, egy sivatagi országból származom és téli sportot űzök.”.

6. ábra: Zahra Lari, műkorcsolyaversenyző, egyik fő arca a kamp
Forrás: Nike/Balla Vivienne

A hölgyről tudni kell, hogy ő az első női műkorcsolyázó nem csak az Egyesült Arab Emirátusokban, de a közép-keleti régióban egyaránt, így eredményeire való tekintettel valóban inspiráló lehet a nála fiatalabb generációknak és tökéletes választás a kampány egyik húzó nevévé tenni őt. A sporthijabnak mára már több változata is létezik, így nyugodt szívvel válogathatnak belőle az érdeklődők. Könnyed és korlátokmentes mozgást biztosít a sportoló számára. Azonban nem csak a Nike vette fel a női egyenjogúságért a harcot⁷ hanem több

6. ábra: Hummel afgán női labdarúgó válogatottnak készített meze

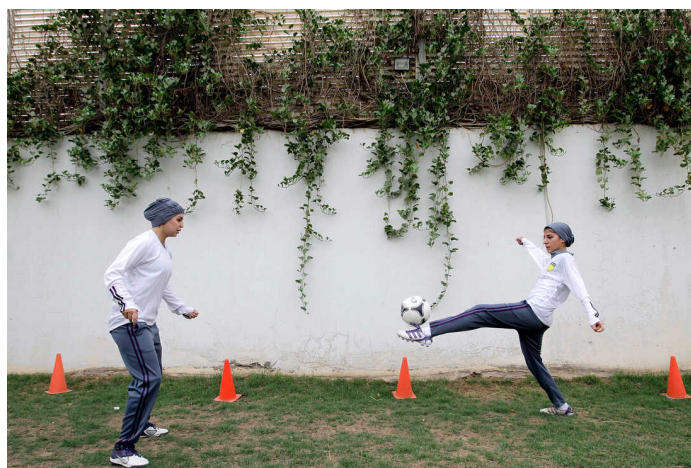
Forrás: Williamson & Melendez Sports Management

óriás cég is, köztük a dán Hummel, aki megalkotta az első olyan labdarúgó mezt, amely egyben egy sporthijab is. A márka fő jelmondata a “Change the World through Sport.”,

⁷ <https://www.refinery29.com/en-us/2016/03/105618/hummel-hijab-soccer-jersey>

azaz „Változtassuk meg a világot a sport által”, ezen gondolat árnyékában keresték fel az afgán női labdarúgó válogatottat és alkották meg az ő igényeikhez igazítva a mezük 2016-ban. A Hummel vezetősége megértette, hogy ahhoz, hogy valaki igényeit megértse, igenis személyes kommunikációra van szükség az érintettekkel. Afganisztánban hamar áttörő sikert arattak az új típusú sportruházattal, mivel a helyiek azt érezték, hogy a ruhadarab nem csak a tiszteletet fejezi ki feléjük, de egyben vallásuk és történelmük szimbóluma is.

Szaúd-Arábia 2012-ben, több év kihagyás után, küldött nőket az Olimpiai játékokra, amely azt eredményezte, hogy bár szegregáltan, de a kormány engedélyezte a lányoknak is az iskolákban a sportot 2015-ben, ami egy áttörő újítás, sokaknak nehéz ezen dolog tényét megérteni, de ettől függetlenül bizakodásra ad okot. A nők, de főleg a muszlim nők ellen eddig elkövetett erőszak, ugyan azt gondolom, hogy helyrehozhatatlan, de ezen újításokra való tekintettel, a tisztelet és az elfogadás hosszú, de rögzös útja elindult és pozitív fogadtatásban részesül a társadalom túlnyomó részétől.⁸ Hiszem, hogy ezen újítások mellett segíthetne még, hogy ha a sportszövetségek és egyéb sporttal foglalkozó szervezetek, akár az Olimpiai Bizottság élén több nő tűnne fel. Véleményem szerint, motiváló, inspiráló lehet a fiatalabb nemzedékek számára látni, hogy nők milyen magas pozíciókba képesek eljutni, nem csak például az üzleti világban, hanem a sportvezetésben is. Mindenesetre is, én bízom abban, hogy ez a tendencia továbbra is növekvő görbét mutat és egyre több, idáig titokban sportfanatikus muszlim hölgy tűnik fel a versenyeken, vagy akár a sport médiatevékenységei során.

7. ábra: A szaúdi labdarúgó csapat tagjai gyakorolnak egy nyilvános helyen Riadhban.
Forrás: Hassan Ammar/AP

⁸ <https://www.npr.org/sections/parallels/2015/03/10/391878690/saudi-girls-can-now-take-pe-classes-but-not-everyones-happy>

7. Következtetések és összefoglalás

Amikor kiválasztottam ezt a témát elmondhatom, hogy csak kíváncsi voltam, sokat olvastam a női egyenjogúságról, főleg a túlnyomóan iszlám hitű országokban élő nőkről, a sport pedig mindig is egy különleges szerepet játszott az életemben, így hamar egyértelművé vált, hogy a kettő összeolvasztásával fogok előállni, mint a tanulmányom témája. Rengeteg kérdés volt a fejemben, melyek közül a legfontosabbakat tettem meg hipotézisekké. Azt gondolom, hogy sikerült kérdéseimet megválaszolni, vagy legalább részben választ találni rájuk. Kiderült, hogy az iszlám vallású nők sportolási lehetősége több országban egyáltalán nem kérdés, és minden akadály, korlátozás nélkül sportolhatnak, teljesíthetnek, azonban ezek mellett vannak országok, ahol a korlátozottságuk mértéke még a személyi szabadságukat is befolyásolja. A sportbéli hajlandóságuk pedig valóban alacsony, de ez a mind annak a közösségnek köszönhető melyben benne vannak, kevés rábeszélés szükséges csak ahhoz, hogy kipróbálják magukat különböző sportágakban, viszont az, hogy ezt melyikekben tehetik meg, már családjuk befolyásolja a legtöbb alkalommal és nem a saját akaratuk, döntéseik. Elmondható, hogy a világunk legnagyobb részén a vallási vezetők, családfők már érzékelték a világ változásait és a női egyenjogúság elterjedését, így ugyan vannak, ahol még szigorú szabályok között kell élnie a hölgyeknek, de egyre elterjedtebb és lassan bevett szokássá válik a női sporttevékenység ezen régiókban is. Fő kérdésem pedig az volt, hogy a muszlim nők egyenlően vannak-e kezelve a nem iszlám hitet valló hölgyekhez képest. Sajnos erre a kérdésemre egyöntetű választ képtelenség adni a korábban említett tiltások miatt. Elmondható ugyan az a tény, hogy azok a hölgyek, akik elfogadó, támogató és nyitott muszlim közegből származnak ők ugyanolyan módon vannak kezelve, tekintettel arra, hogy több olyan óriási cég, mint például a Nike, támogatja, elfogadja a vallási előírásokat és egyre több olyan sportruházat kerül a piacra, amely lehetővé teszi a könnyed, korlátok nélküli mozgást, miközben hagyományaikat tartva testük eltakarásra kerül. Ezek az új kampányok növelik a muszlim nők morálját, inspirálóan hathatnak a következő generációkra és hatalmas áttörést hozhatnak sporteredményeikben. Az olyan tényezők, mint a kulturális megértés és az interkulturális párbeszéd, elengedhetetlenek lehetnek a társadalomban való sokszínűség, az egyenlőség előmozdításában a sport területén. Az eredmények és következtetések alapján a sport a hely, ahol az egyéni kultúra, az egymás iránti tisztelet a és vallás egyensúlyozása a legfontosabb tényező, ennek megértése pedig kulcsfontosságú a sokszínű és befogadó társadalom létrehozásában.

Irodalomjegyzék

(1) Assessing the Association Between Pakistani Women's Religious Beliefs and Sports Participation. (2022) Rizwan Ahmed Laar Muhammad Azeem Ashraf, Shu Zhou, Lei Zhang, Zhengliang Zhong <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9226573/>

(2) Because I Am Muslim, I Cannot Wear a Swimsuit: Muslim Girls Negotiate Participation Opportunities for Physical Activity. (2012) Manal Hamzeh and Kimberly L. Oliver. https://www.researchgate.net/publication/229324111_Because_I_Am_Muslim_I_Cannot_Wear_a_Swimsuit_Muslim_Girls_Negotiate_Participation_Opportunities_for_Physical_Activity

(3) Sária: mi vár most a nőkre és a melegekre Afganisztánban? (2021) SL. <https://hu.euronews.com/2021/08/23/saria-mi-var-most-a-nokre-es-a-melegekre-afganisztanban>

(4) Sports Reference <https://web.archive.org/web/20121021040351/http://www.sports-reference.com/olympics/countries/MAS/>

(5) A Nike bemutatta az első sporthidzsábot (2017) Glamour <https://www.glamour.hu/divathirek/a-nike-bemutatta-az-első-sporthidzsabot/cqk7cg2>

(6) Saudi Girls Can Now Take Gym Class, But Not Everyone Is Happy. (2015) Deborah Amos. <https://www.npr.org/sections/parallels/2015/03/10/391878690/saudi-girls-can-now-take-pe-classes-but-not-everyones-happy>

(7) Sportswear Brand Introduces Soccer Jersey With Attachable Hijab (2016). Caroline Aghajanian <https://www.refinery29.com/en-us/2016/03/105618/hummel-hijab-soccer-jersey>